

Sygn. akt: I. Ca. 160/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski
-----------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2016 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.**

przeciwko **B. T.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Augustowie I Wydziału Cywilnego z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt: I. C. 653/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) w punkcie I - zasądza od pozwanej B. T. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 4.084,75 zł (cztery tysiące osiemdziesiąt cztery złote 75/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 13 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

2) w punkcie III - zasądza od pozwanej B. T. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 622,86 zł (sześćset dwadzieścia dwa złote 86/100) tytułem zwrotu stosunkowo rozdzielonych kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej B. T. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 587,79 zł (pięćset osiemdziesiąt siedem złotych 79/100) tytułem zwrotu stosunkowo rozdzielonych kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt: I. Ca. 160/16

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo przeciwko B. T., domagając się zapłaty kwoty 4.701,72 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz kosztów sądowych, zwrotu opłaty manipulacyjnej dla dostawcy usług płatności i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 16 października 2015 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego w Augustowie, wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Pozwana B. T. nie zajęła merytorycznego stanowiska w sprawie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 14 stycznia 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt: I. C. 653/13 Sąd Rejonowy w Augustowie I Wydział Cywilny zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 852,95 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 października 2015 r. do dnia zapłaty (pkt I); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II); zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 298,06 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 197,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt III); nadał wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

B. T. zawarła w dniu 17 listopada 2011 r. z (...) S.A. z siedzibą w B. jako pożyczkodawcą umowę pożyczki nr (...). Na podstawie tej umowy pożyczkodawca zobowiązał się udzielić pozwanej pożyczki pieniężnej w kwocie 3.000 zł. Ponadto została ona obciążona kosztami w postaci: opłaty przygotowawczej 150 zł, odsetek w kwocie 317,72 zł, opłaty za obsługę pożyczki w domu w kwocie 1.827,28 zł. Koszt pożyczki został określony na kwotę 467,72 zł. Pozwana zobowiązała się zwrócić pożyczkę zgodnie z postanowieniami określonymi w umowie.

Pozwana z tytułu zaciągniętej pożyczki spłaciła kwotę 2.297,05 zł.

B. T. nie wywiązała się z realizacji w całości postanowień w/w umowy, wskutek czego pożyczkodawca wezwał ją do spłaty zadłużenia w kwocie 4.661,52 zł. Pozwana nie zadośćuczyniła powyższemu wezwaniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie, odmawiając przy tym roszczeniu powoda w zakresie dotyczącym kosztów obsługi pożyczki w domu klienta oraz skapitalizowanych odsetek ochrony prawnej.

Sąd Rejonowy zważył, że koszty pożyczki obciążające pożyczkobiorcę powinny odpowiadać rzeczywistym kosztom poniesionym przez pożyczkodawcę i nie powinny przynosić stronie silniejszej bezzasadnych korzyści majątkowych. W konsekwencji Sąd ten uznał, że postanowienia umowy określające koszt obsługi pożyczki (1.827,28 zł) i odsetki za opóźnienie (1.703,77 zł) stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385 § 1 k.c., gdyż kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Stwierdził, że koszty, których domaga się powód znacznie przewyższają koszty faktycznie przez niego poniesione i stanowią w istocie źródło dodatkowego zysku.

W tych warunkach Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 852,95 zł, na którą składa się niespłacona kwota pożyczki – 702,95 zł i opłata przygotowawcza - 150 zł, łącznie - 852,95 zł.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art. 481 k.c., zaś o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., uwzględniając procentowy zakres uwzględnionego roszczenia.

Apelację od powyższego wyroku w zakresie pkt II i III wywiódł powód (...) S.A. z siedzibą w B., zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- 1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na zaniechaniu wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, skutkującego niedostatecznym wyjaśnieniem stanu faktycznego sprawy stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, czego konsekwencją było oddalenie w części powództwa,
- 2) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez występujące braki w treści uzasadnienia wyroku, częściowo uniemożliwiające analizę przyjętych przez Sąd motywów rozstrzygnięcia oraz utrudniające weryfikację poprawności wydanego orzeczenia.

Mając na względzie powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie zasądzonej kwoty (852,95 zł) o kwotę 3.848,77 zł oraz zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie – uchylene wyroku w

zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwana B. T. nie złożyła odpowiedzi na apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w znacznym zakresie.

Na wstępie należy zgodzić się ze stroną skarżącą, iż Sąd Rejonowy błędnie ocenił materiał dowodowy przyjmując, że pozwanej została udzielona pożyczka w kwocie 3.000,00 zł. Sąd Okręgowy nie znalazł też zasadniczo podstaw do kwestionowania roszczenia odsetkowego powoda oraz związanego z kosztem obsługi pożyczki w domu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że źródłem stosunku prawnego istniejącego między stronami stanowi umowa pożyczki z dnia 17 listopada 2011 r. (k. 20-21), a zatem w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie art. 720 k.c. w zw. z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715).

W świetle przedmiotowej umowy pożyczki strony ustaliły wysokość pożyczki na kwotę 3.150,00 zł, natomiast faktycznie wypłacono pozwanej 3.000,00 zł. Ponadto strony ustaliły opłatę przygotowawczą na kwotę 150,00 zł oraz oprocentowanie na kwotę 317,72 zł. Całkowity koszt pożyczki – obejmujący opłatę przygotowawczą i oprocentowanie - został ustalony na kwotę 467,72 zł. Jednocześnie pozwana zadeklarowała chęć skorzystania z usługi obsługi pożyczki w domu i zgodziła się uiszczyć z tego tytułu kwotę 1.827,28 zł. Łączna kwota zobowiązania wyniosła 5.295,00 zł. Zgodnie z umową powód był zobowiązany wobec pozwanej do odbioru spłaty rat pożyczki w miejscu jej zamieszkania, a spłata miała nastąpić w 50 ratach tygodniowych, płatnych po 105,90 zł.

Pozwana nie uregulowała w całości powyższego zobowiązania w wyznaczonych terminach. Spłaciła jedynie kwotę 2.297,05 zł, a więc stronie powodowej należy się zwrot niespłaconych kwot wynikających z umowy pożyczki z dnia 17 listopada 2011 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, brak jest zasadniczo podstaw do kwestionowania zasadności kosztów obsługi pożyczki w domu oraz oprocentowania i odsetek za opóźnienie w spłacie w sytuacji, gdy pozwana zaakceptowała wszystkie warunki umowy, o czym świadczy jej własnoręczny podpis na umowie pożyczki. Podkreślić przy tym należy, że na umowie pożyczki znajduje się oświadczenie pozwanej, w którym potwierdziła, iż decyzję o zawarciu umowy podjęła świadomie i swobodnie oraz, że podejmując tę decyzję nie znajdowała się w położeniu przymusowym, nie działała pod wpływem nacisku lub innych niekorzystnych okoliczności, oraz że jej dochody pozwolą spłacić zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki. Ponadto w toku niniejszego postępowania pozwana nie podnosiła, jak przebiegały negocjacje związane z udzieleniem jej pożyczki, iżby w chwili zawarcia umowy istniały okoliczności rzutujące na ważność czynności prawnej, czy też w tym czasie znajdowała się w szczególnej sytuacji osobistej bądź finansowej, która wymuszała na niej zawarcie umowy pożyczki w takiej formie.

Sąd Okręgowy uznał jednak, iż nie należy się stronie powodowej część kwoty z tytułu opłaty za skorzystanie z usługi obsługi pożyczki w domu. Koszt obsługi pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy jest kosztem związanym z wykonaniem umowy, a nie z jej zawarciem. Jest świadczeniem dodatkowym polegającym na tym, że pracownik pożyczkodawcy przychodzi w określonych datach do pożyczkobiorcy i odbiera od niego raty.

Zdaniem Sądu Okręgowego, strona powodowa nie może żądać całości opłaty za obsługę pożyczki w domu, w przypadku, gdy pożyczka nie jest spłacana. Strona powodowa w pozwie wskazała, iż wysokość opłaty za obsługę pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkodawcy wynika z uwzględnienia kosztów ponoszonych przez stronę powodową na realizację tej obsługi. Tak więc, gdy pracownik strony powodowej nie stawia się u pozwanej, bowiem ta zaniechała spłaty, strona powodowa nie ponosi żadnych kosztów. Tym samym stronie powodowej należało się wynagrodzenie jedynie za faktyczne wizyty w miejscu zamieszkania pozwanej.

Podkreślić przy tym należy, że umowa pożyczki stanowiła, że koszt obsługi pożyczki w domu klienta jest opłacany każdorazowo wraz ze spłatą raty pożyczki. W każdej wpłacie wynagrodzenie za koszt obsługi pożyczki w domu był ustalany w takim stosunku procentowym, w jakim pozostaje łączny koszt obsługi pożyczki w domu do kwoty łącznego zobowiązania pomniejszonego o opłatę przygotowawczą.

Zdaniem Sądu Okręgowego, przedstawiona przez stronę powodową historia spłat pozwanej nie pozwala określić, jaka kwota została zarachowana na poczet kosztów obsługi w domu. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy przyjął, iż skoro koszt obsługi w domu wynosił 1.827,28 zł i stanowił on 52,69 % całego zobowiązania (3.467,72 zł), zaś pozwana uiszczała kwotę 2.297,05 zł, tym samym stronie powodowej należna była jedynie kwota 1.210,31 zł ($2.297,05 \text{ zł} \times 52,69 \% = 1.210,31 \text{ zł}$) z tytułu obsługi pożyczki w domu.

W ocenie Sądu Okręgowego, również roszczenia odsetkowe zasługiwało na uwzględnienie. Umowa pożyczki określała wysokość oprocentowania na poziomie 20%, tj. 317,72 zł, która nie przekraczała wysokości odsetek maksymalnych obowiązujących w dacie zawarcia umowy pożyczki (wówczas obowiązywała stawka 24 %). Poza tym możliwość i wysokość naliczania oprocentowania została określona w umowie pożyczki. W tych warunkach Sąd Okręgowy uznał, że wysokość oprocentowania została prawidłowo skalkulowana przyjmując wysokość zobowiązania i termin jego spłaty.

Podobnie na akceptację zasługiwało roszczenie o skapitalizowane odsetki za opóźnienie do dnia 1 października 2015 r. Uprawnienie powoda polegające na możliwości żądania zasądzenia odsetek od zaległych odsetek wynika z art. 482 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy.

W niniejszej sprawie strony ustaliły, iż spłata pożyczki nastąpi w 50 ratach cotygodniowych. Zdaniem Sądu Okręgowego, wysokość skapitalizowanych odsetek ustawowych określona na poziomie 1.703,77 zł nie budzi wątpliwości. Odpowiada ona kwotom i terminom wymagalności poszczególnych rat pożyczki do dnia 1 października 2015 r. (czyli przed datą wytoczenia powództwa).

Reasumując powyższe uznać należy, że pozwana z tytułu udzielonej pożyczki winna zwrócić powodowi łączną kwotę 4.084,75 zł: z tytułu udzielonej pożyczki – 1.170,67 zł ($3.467,72 \text{ zł} - 2.297,05 \text{ zł} = 1.170,67 \text{ zł}$); z tytułu obsługi pożyczki w domu – 1.210,31 zł; z tytułu skapitalizowanych odsetek – 1.703,77 zł.

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I i II sentencji wyroku.

O kosztach procesu przed sądem pierwszej i drugiej instancji Sąd Okręgowy orzekł stosownie do treści art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) oraz § 2 pkt 3 w zw. § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804). Sąd Okręgowy miał na uwadze, że powództwo było zasadne na poziomie 86,87 %, a więc na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego pozwana powinna zwrócić stronie powodowej kwotę 622,86 zł ($86,87 \% \times 717,00 \text{ zł} = 622,86 \text{ zł}$). Natomiast mając na względzie, że apelacja powoda była zasadna na poziomie 83,97 %, pozwana powinna zwrócić mu koszty procesu poniesione w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 587,79 zł ($83,97 \% \times 700,00 \text{ zł} = 587,79 \text{ zł}$).

SSO Cezary Olszewski